

Karátové duše

Mezinárodní výstava šperků a historie zlatnického řemesla v Technickém muzeu v Brně

14. 5. – 31. 7. 2019

vernisaž 13. 5. v 17 hodin, TMB

Technické muzeum v Brně ve spolupráci s Cechem zlatníků a klenotníků Slovenska připravilo na jaro a léto výstavu, která do prostor zasvěcených převážně strojům a technice vnese i špetku současného umění a designu. Pod kurátorským vedením bratislavské kunsthistoričky Barbary Brathové se představí dvacet čtyři tvůrců ze Slovenska, Česka, Itálie, Číny a Španělska, z nichž každý svým osobitým stylem přistupuje k estetickému i řemeslnému ztvárnění autorského šperku. Rozmanitost desítek prstenů, náramků, náhrdelníků a autorských objektů doplňují autoři výstavy instalací, která nabízí pohled do „dílny“ zlatníka. V duchu zaměření muzea věnují pozornost materiálové a technologické podstatě tohoto výjimečného uměleckého řemesla. Na části výstavy participoval Jiří Drlík, mistr zlatnický z Brna a osobnost českého i světového šperkařství, kterému muzeum tímto způsobem také vzdává hold a díky za možnost užší a dlouhodobější spolupráce. Výstava představuje důmyslné zlatnické nástroje a náradí i klasické zlatnické techniky a materiály užívané tisíce let. A to nejen kovy, ale i drahé kameny. Včetně českého granátu, jehož prezentace vznikla v kooperaci s turnovským družstvem umělecké výroby Granát. Vždyť co by bylo české šperkařství bez našeho národního kamene! I do detailů jeho těžby a zpracování v Podkrkonoší nahlédne návštěvník výstavy. Praktické ukázky a setkání s opravdovými zlatníky pak zažijí účastníci Brněnské muzejní noci 18. května přímo ve výstavě. Kromě historických zlatnických a šperkařských postupů, například pro velkomoravské období charakteristické granulace, muzejní konzervátoři poodhalí tajemství moderních metod péče o vzácné artefakty.

Na slavnostní vernisáži 13. května budou vyhlášeni vítězové 22. ročníku soutěže Studentský šperk, kterou pořádá Cech zlatníků a klenotníků Slovenska. Oceněné práce na téma Divadelní šperk budou součástí výstavy. Na vernisáži také proběhne křest knižní novinky z produkce Technického muzea v Brně – dvojjazyčné publikace Smalt/email. Jedinečná publikace s bohatým obrazovým doprovodem se zevrubně věnuje fenoménu, který po tisíce let sloužil na špercích jako náhrada drahokamů, ale dnes jej známe spíše jako běžnou povrchovou úpravu všedních kovových výrobků. K výstavě byl vydán výpravný 130stránkový katalog obsahující profily jednotlivých vystavujících šperkařů a jejich práce i shrnující texty autorského týmu výstavy.

Pro Technické muzeum v Brně i Cech zlatníků a klenotníků Slovenska je výstava prvním společným krokem s ambicí a záměrem dlouhodobé spolupráce. Při této příležitosti dal cechmistr Ľubomír Děčí vyrobit reprezentativní vlajku cechu, která bude situovaná přímo v expozici a má provázet i všechna následná setkání.

Barbara Brathová, kurátorka výstavy:

„**Výstava Karátové duše** sa snaží rámcovo mapovať súčasnú situáciu šperku v našich susedných krajinách, ale aj o kúsok ďalej. Expozícia je prezentáciou klasických zlatníckych techník, cez tvorivé vyjadrenia šperku v tematických rovinách a inšpiráciách, až po experimentálne vyjadrenia s vyústením do šperku ako objektu a povýšenia ho na vysoké umenie voľnej tvorby. V prezentácii sú zahrnuté vážne tematické roviny o svete, živote, prírode, spiritualite, prípadne filozofické úvahy a odkazy histórie a mytológie, nájdu sa inšpirácie z tradícií a odlišných kultúr, ale aj zábavné typy šperkov na hravé nosenie, alebo súčasné výrazne dizajnové presahy v šperku v zmysle artovej moderny od minimalizmu až k výpravnej teatralite. Všetky tieto druhy, štýly a kreatívne nápady sa snažia byť prehľadom toho, čo sa doma a v zahraničí v rámci šperku deje na úrovni remeselnej bravúry, technického pokroku a umeleckého chápania.

Dominantná časť výstavy sa orientuje na slovenskú kolekciu, ktorú tvorí pätnásť autorov v komparácii s geograficky (i spoločnou históriou) najbližšími susedmi z Česka. Celkom prekvapivo pomer počtu dám presahuje mužov šperkárov, hoci v reálnej praxi dominancia zlatníckeho remesla pripadá mužom. Prezentácia šperku je spektrom klasických zlatníckych techník s orientáciou na komerčný trh s akceptáciou individuality objednávateľa, ktorého reprezentantmi sú **Andrej Ohrablo, Hany Kašíčková, Pavel Francúz (SK),** alebo **Daniela Komatovič a Libor Hanáček (ČR).** Kombináciu klasických techník s presahom šperku do objektu ako samostatného výtvarného prejavu možno výrazne zaznamenať u **Ľubomíra Déčiho (SK),** koncentrácia na moderný dizajn je evidentná u **Martina Potaša (SK)** a dizajn smerujúci až k soche u **Norberta Kelecsényiho (SK),** pričom opačný princíp od sochy k šperku je zafinovaný v tvorbe **Jany Brisudovej (SK).** Kombinácia materiálov a siahanie tematicky až k prapočiatku je charakteristická pre **Daniela Chudého (SK),** pôvodnú drotársku techniku v spirituálnych predmetoch v kontre so súčasným dizajnom nájdeme u **Ladislava Jurovateho (SK),** kontrastne od týchto veľkých objektov sa dostaneme až k minimalizmu a krehkosti **Sone Horvatovičovej (SK), Veroniky Uhreckej (SK)** a autorky **Ping Zhu z Číny.** Návraty do histórie z hľadiska tematiky aj koncentrácie na email sa objavia u **Rudolfa Molnára (SK),** u **Talianov Daria Scagliotti a Rebecy Di Filippo,** pričom email v modernejšom dizajne prezentuje **Magdaléna Urbanová (ČR)**. Istý druh ľúbivejších šperkov v zábavnom dizajne sa ocitne v tvorbe **Soni Kozákovej (SK), Radky Urbanovej (ČR),** alebo **Teresy Uildemolins Aguade zo Španielska.** Ojedinelý a výrazne charakteristický balans medzi vizuálnou krehkosťou a výpravným dizajnom je zachytený vo výtvarnosti **Zuzany Graus Rudavskej (SK),** ironizujúci, humorný aj nápaditý experiment vo výpovedi aj matérii sa profiluje u **Milana Sedlára (SK) a Adély Schicker (ČR).**“

Pavla Stöhrová, garant výstavy:

„Cílem výstavy je představit také tu část muzejní práce, která se zaměřuje na dlouhodobé uchování a restaurování vzácných sbírkových předmětů. Bez znalosti původních výrobních postupů a uměleckořemeslných technik není možné kvalitní restaurování žádného artefaktu, přitom tyto znalosti se dnes vytrácejí a mnohé z nich jsou již zcela zapomenuty nebo si je mistři vzali jako své tajemství do hrobu. Jejich rekonstrukcí a zachováním pro budoucí generace se zabývá i Metodické centrum konzervace při našem muzeu, které stálo i u zrodu výstavy a spolupráce se slovenským cechem.“

Kontakt pro média:

Pavla Stöhrová | garant akce Karátové duše
stohrova@tmbрно.cz | 778 522 501

Popisky k fotografiím:

Lubomír Děči, prsten Babylon, zlato a rubín

Lubomír Děči, prsten Cár, bílé zlato, brilanty

Rudolf Molnár, Dračia spona, šatová spona s odnímateľnou brošňou, striebro, granulácia, granáty, email technikou cloisonné

